

Aruanne

Teadmussiirde pikaajaline programm ühistegevuse tegevusvaldkonnas, perioodil 01.07.2017 – 31.12.2017

1. Aja- ja tegevuskava täitmine ning selles esinenud muudatused ning planeeritavad tegevused järgmisel poolaastal

1.1. Aja- ja tegevuskava täitmine ning selles esinenud muudatused

Vastavalt Nõukogu aja- ja tegevuskava otsusele 30.01.2017 tuli teisel poolaastal korraldada järgmised tegevused:

- a) 2 kahepäevast täienduskoolitust;
- b) 1 konverents;
- c) 1 välisriigi ettevõtete külastus;
- d) Kolme õpiringi tegevused;
- e) Välja anda: “Teabematerjal alustavale ühistule”;
- f) Välja anda teabematerjal: “Toodete eksport ja turustamine”.

Vastavalt Nõukogu otsusele 06.09.2017 tuli sisse viia järgmised muudatused:

- a) 2017.a. korraldada kokku 3 Eesti ettevõtete külastuste päeva;
- b) Teabematerjal: “Toodete eksport ja turustamine” avaldada 2018.a.
- c) Koolitus: “Eksportikoolitus” asemel korraldada 2017.a. koolitus: “Riskijuhtimine põllumajanduses”.

Ühistegevuse teadmussiirde programm on teisel poolaastal korraldanud järgnevad tegevused:

- a) 4 ühepäevast täienduskoolitust;
- b) 1 kahepäevase täienduskoolituse;
- c) 1 konverentsi;
- d) 1 Eesti ettevõtete külastuse;
- e) 1 välisriigi ettevõtete külastuse;
- f) Toidunisu tootjate koostöö õpiringi 1 kohtumise;
- g) Piimanduse koostöö õpiringi 2 kohtumist;

- h) Viljandi väikepõllumajandus tootjate koostöö õpiringi 3 kohtumist;
- i) Välja andnud: “Teabematerjal alustavale ühistule”.

Nõukogu poolt kinnitatud aja- ja tegevuskava kohaselt on 2017.a. korraldatud kõik planeeritud üritused.

1.2. Planeeritavad tegevused 2018.a. esimesel poolaastal

Järgmisel poolaastal korraldatakse järgmised tegevused:

- a) 3 infopäeva;
- b) 4 ühepäevast täienduskoolitust;
- c) 1 kahepäevane täienduskoolitus;
- d) 3 toidunisu tootjate koostöö õpiringi kohtumist;
- e) 3 piimanduse koostöö õpiringi kohtumist;
- f) 3 Viljandi väikepõllumajandus tootjate koostöö õpiringi kohtumist;
- g) 4 Eesti ettevõtete külastuste päeva.

2. Tegevuste ja nende tulemuste kirjeldus

2.1. Ühepäevane täienduskoolitus

- a) 2 ühepäevast täienduskoolitust korraldati teemal “Ühistuline organisatsioon – tunne oma liikmeid”. Koolituste sihtgrupiks olid alustavate ja toimivate ühistute liikmed ja potentsiaalsed liikmed. Koolituste eesmärgiks oli koostöö oskuste arendamine. Koolituste lisaeesmärkideks olid: teadlikuse ja teadmiste kasv, suurem kasu efektiivsusest, keskkonna loomine, uued ühistud, ühistegevuses osalejate arvu kasv põllumajandus- ja toidusektoris.
- b) 1 ühepäevane täienduskoolitus korraldati teemal “Alustava ühistu juhi täienduskoolitus”. Koolituse sihtgrupiks oli alustavate ja toimivate ühistute juhtkond. Koolituse eesmärgiks oli teadmiste ja teadlikuse kasv. Koolituse lisaeesmärkideks olid: parima ja halvima praktika jagamine, suurem kasu efektiivsusest, keskkonna loomine, uued keskühistud, ühistegevuses osalejate arvu kasv põllumajandus- ja toidusektoris.
- c) 1 ühepäevane täienduskoolitus korraldati teemal “Riskijuhtimine põllumajanduses”. Koolituse sihtgrupiks olid ühistute juhtkond ja nõukogu. Koolituse eesmärgiks oli

teadmiste ja teadlikuse kasv. Lisaeesmärgiks oli: kuidas läbi tegevuste suunata efektiivsuse kasvatamisele ja tulutoovuse suurendamisele.

2.2. Kahepäevased täienduskoolitused

1 kahepäevane täienduskoolitus korraldati teemal: “Ühistu kasvatamine läbi finantsjuhtimise ja kapitali kaasamise”. Koolituse sihtgrupiks olid tegutsevate ühistute juhtkond ja nõukogu. Koolituse eesmärgiks oli tulutoova keskkonna loomine. Koolituse lisaeesmärkideks olid: teadlikuse kasv, teadmiste kasv, kaasamine, suurem kasu efektiivsusest, ühistute konsolideerumine.

2.3. Eesti ettevõtete külastused

Ettevõtete külastuse päev korraldati teemal “Ühistulise kogemuse vahendamine lihavesikasvatases”. Külastati kahte ettevõtet: OÜ Holvandi Agro ja OÜ Tsura Talu. Külastuste sihtgrupiks olid toimivate ja alustavate põllumajandusühistute juhtkond ja liikmed. Külastuste eesmärgiks oli koostöö oskuste arendamine ja praktilise teadmiste jagamine väärtusahelas kõrgemale liikumiseks.

2.4. Toidunisu tootjate koostöö õpiring.

2017.a. teisel poolaastal toimus 1 toidunisu tootjate koostöö õpiringi kohtumine. Koostöö õpiringi eesmärgiks on väärtusahelas kõrgemale jõudmine ja läbiräägitud ning väljaarendatud tegevusplaan toidunisu lisaväärtuse tõstmiseks. Viimasel kohtumisel analüüsiti 2017.a. tegevusi.

2.5. Piimanduse koostöö õpiring

Teisel poolaastal on toimunud 2 piimanduse koostöö õpiringi kohtumist. Õpiringi eesmärgiks on koostöö oskuste arendamine piimanduses. Viimasel kahel kohtumisel on koostatud tegevuskava ja planeeritud tegevusi, et piimandussektori väärtusahelas kõrgemale liikuda.

2.6. Viljandi väikepõllumajandus tootjate koostöö õpiring

Teisel poolaastal on toimunud 3 õpiringi kohtumist. Õpiringi eesmärgiks on väärtusahelas kõrgemale jõudmine. Kohtumiste käigus on arutatud järgnevaid alateemasid:

- a) Koostöö plaani koostamine kvaliteedi tagamiseks väikepõllumajandus tootjate vahel.
- b) Ühistu arenguks vajalikud etapid.
- c) Finantsotsuste ja rahade planeerimine ühistus.

2.7. Konverents

2017.a. teisel poolaastal korraldati 1 konverents teemal: “Ühistegevuse rahvusvahelised kogemused ja edulood”. Konverentsi sihtgrupiks olid kõik ühistegevuse huvilised. Konverentsi eesmärgiks oli parima praktika jagamine ja väärtusahelas kõrgemale liikumine. Konverentsi lisaeesmärkideks olid: positiivse fooni loomine ja ühistegevuses osalejate arvu kasv.

2.8. Välisriigi ettevõtete külastus

2017.a. teisel poolaastal külastati Iirimaa piimandusettevõtteid, et vahendada ühistulist kogemust. Külastuste sihtgrupiks olid piimatootjatest ühistute nõukogu liikmed. Külastuste eesmärgiks olid rahvusvahelise koostöö arendamine ja väärtusahelas kõrgemale liikumine. Lisaeesmärkideks olid: koostöö oskuse arendamine, praktika jagamine, keskkonna loomine.

3. Väljaantud käsiraamatute ja teabematerjalide loetelu

2017.a. anti välja üks teabematerjal: “Teabematerjal alustavale ühistule”. ISBN 978-9949-629-08-4 ja ISBN 978-9949-629-09-1 (pdf). Maht 28 lehekülge koos kaantega, formaat B5, 100 eksemplari. Teabematerjal on allalaetav ühistegevuse programmi internetileheküljelt:

<http://yhistegevus.emu.ee/index.php/informatsioon/valjaanded/teabematerjalid/>

Teabematerjali jaotuskava:

Sundeksemplarid	4 tükki
Nõukogu liikmed	9 tükki
Maaeluministeerium	3 tükki
Tootjaorganisatsioonid	25 tükki
Eesti Maaülikool	5 tükki
Eesti Põllumajandus ja Kaubanduskoda	10 tükki

Maamajanduse Infokeskus	10 tükki
PRIA	1 tükk
Jagamine ürituste käigus	33 tükki

4. Veebilehel avaldatud materjalid või artiklid

Ühistegevuse veebilehel on avaldatud 2017.a. teisel poolaastal järgnevad materjalid ja artiklid:

- a) Ühistu liikme käsiraamat – IV osa – Ühistute võrdlus kapitaliühingutega – Jaan Leetsar - 05.07.2017
- b) Ühistuline organisatsioon – tunne oma liikmeid – Ene Seidla 08.09.2017 ja 12.10.2017
- c) Finantsjuhtimine Wiru Vili TÜ näitel – Meelis Maks 13.09.2017
- d) Ühistu kasvatamine läbi finantsjuhtimise ja kapitaliseerimine - Meelis Annus 13.09.2017
- e) Võõrkapitali kaasamine ühistu arenguks TÕ Farm In näitel - Margo Kuusk 14.09.2017
- f) Panga kui kreditori vaade esitatud taotlusele - Brit Padjus 14.09.2017
- g) Alustava ühistu juhi täienduskoolitus – Mart Undrest 19.09.2017
- h) Koostöö ja ühistegevuse kasulikkusest – Rando Värnik 04.10.2017
- i) Põllumajandusühistute koostöömudelid tulevikus – Constantine Iliopoulos 17.11.2017
- j) Organisatsiooni ülesehitus, ühistu põhimõtted ja rahvusvaheline konkurents, õppetund Prantsusmaalt – Maryline Filippi 17.11.2017
- k) Ühistute roll toidu tarneahelas – Rootsi ja Euroopa vaade – Thomas Magnusson 17.11.2017
- l) Ühistegevuse kogemused ja väljakutsed Saksamaal – Guido Seedler 17.11.2017
- m) Ühistegevus teraviljasektoris – Jaak Läänemets 17.11.2017
- n) Ühistegevus piimandussektoris – Tõnu Post 17.11.2017
- o) Riskijuhtimine põllumajanduses – Rando Värnik 14.12.2017
- p) Teabematerjal alustavale ühistule - Rando Värnik, Vahur Tõnissoo, Olav Kreen, Tiina Pukk, Meelis Annus, Kalle Hamburg, Urmas Pallon, Märt Riisenberg, Rando Treimuth 20.12.2017

5. Korraldatud infopäevade, täienduskoolituste ja konverentside loetelu ning kirjeldus

5.1.Korraldatud infopäevad

Kõik 6 infopäeva korraldati 2017.a. esimesel poolaastal.

5.2. Korraldatud täienduskoolitused

- a) **“Ühistuline organisatsioon – tunne oma liikmeid” - 08.09.2017**; Eesti Maaülikool, Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014, ruum 0045; 14 osalejat.

Lektor: HAL Koolitus OÜ koolitaja **Ene Seidla**.

08.09.2017 koolituse ajakava:

10:00-10:15 Registreerimine

10:15-11:45 Erinevused ühistus

11:45-12:30 Lõunapaus

12:30-14:00 Töövormid ühise eesmärgi ja konsensuse toetuseks

14:00-14:15 Kohvipaus

14:15-15:45 Läbirääkimistehnikad

15:45-16:00 Tagasiside

- b) **“Ühistu kasvatamine läbi finantsjuhtimise ja kapitali kaasamise” - 13.09.-14.09.2017;** Eesti Maülikool, Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014, ruum 0045; esimesel päeval 15, teisel päeval 12 osalejat.

Lektorid: TÜ Wiru Vili juhataja **Meelis Maks**, Põllumeeste Ühistu KEVILI juhataja **Meelis Annus**, TÜ Farm In juhatuse liige **Margo Kuusk** ja Swedbank põllumajandussektori juht **Brit Padjus**.

13.09.2017 koolituse ajakava:

10:00 – 10:15 Registreerimine ja tervituskohvi

10:15 – 12:30 Finantsjuhtimine Wiru Vili TÜ näitel

12:30 – 13:15 Lõunapaus

13:15 – 15:30 Võõrkapitali kaasamine ühistu arenguks Põllumeeste Ühistu KEVILI näitel

14.09.2017 koolituse ajakava:

10:00 – 10:15 Registreerimine ja tervituskohvi

10:15 – 12:30 Võõrkapitali kaasamine ühistu arenguks TÜ Farm In näitel

12:30 – 13:15 Lõunapaus

13:15 – 15:30 Panga kui kreditori vaade esitatud taotlusele

15:30 – 15:45 Tagasiside

- c) **“Alustava ühistu juhi täienduskoolitus” - 19.09.2017**; Eesti Maaülikool, Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014, ruum 0045; 13 osalejat.

Lektor: Eesti Kalapüügiühistu juhatuse liige **Mart Undrest**.

19.09.2017 koolituse ajakava:

10:00-10:15 Registreerimine

10:15-11:45 Ülevaade kalanduse ühistu arengu esimesest etapist

11:45-12:30 Lõunapaus

12:30-14:00 Ülevaade kalanduse ühistu arengu teisest etapist

14:00-14:15 Kohvipaus

14:15-15:45 Ülevaade kalanduse ühistu arengu kolmandast etapist

15:45-16:00 Tagasiside

- d) **“Ühistuline organisatsioon – tunne oma liikmeid” - 12.10.2017**; Eesti Maaülikool, Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014, ruum 0045; 14 osalejat.

Lektor: HAL Koolitus OÜ koolitaja **Ene Seidla**.

12.10.2017 koolituse ajakava:

10:00-10:15 Registreerimine

10:15-11:45 Erinevused ühistus

11:45-12:30 Lõunapaus

12:30-14:00 Töövormid ühise eesmärgi ja konsensuse toetuseks

14:00-14:15 Kohvipaus

14:15-15:45 Läbirääkimistehnikad

15:45-16:00 Tagasiside

- e) **“Riskijuhtimine põllumajanduses” - 14.12.2017**; Eesti Maaülikool, Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014, ruum 035; 19 osalejat.

Lektor: Eesti Maaülikooli professor **Rando Värnik**.

14.12.2017 koolituse ajakava:

10:00 – 10:15 Registreerimine ja tervituskohvi

10:15 – 12:30 Riskide olemus ja erinevad vormid põllumajanduses

12:30 – 13:30 Lõunapaus

13:30 – 15:45 Riskide maandamise ja juhtimise võimalused ühistegevuses

15:45 – 16:00 Tagasiside

5.3.Korraldatud konverentsid

“Ühistegevuse rahvusvahelised kogemused ja edulood” - 17.11.2017; Eesti Maaülikooli aula (Fr. R. Kreutzwaldi 1A, Tartu 51014); osalejaid 99.

Lektorid: **Dr Constantine Iliopoulos**, Ateena Põllumajandus Ülikool ja Põllumajandusökonomika Uurimisinstituut, Kreeka; **Prof. Maryline Filippi**, Bordeaux Ülikool, põllumajandusökonomika, Prantsusmaa; **Thomas Magnusson**, Cogeca president ja Põllumajandusühistu Lantmännen, Rootsi; **Guido Seedler**, Deutscher Reiffeisenverband, Saksamaa; **Jaak Läänemets**, Põllumeeste Ühistu Kevili; **Tõnu Post**, Saaremaa Piimaühistu.

Päevakava:

09:00-09:30 Registreerimine ja tervituskohv

09:30-09:40 Avasõnad – prof. Rando Värnik (Eesti Maaülikool) ja Vahur Tõnissoo (Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda)

09:40-09:45 Tervitus – Mait Klaassen (Eesti Maaülikooli rektor)

09:45-10:00 Tervituskõne – Illar Lemetti (Eesti Vabariigi Maaeluministeriumi kantsler)

10:00-10:45 Dr Constantine Iliopoulos – „Põllumajandusühistute koostöömudelid tulevikus“/„Co-Creating and Leading Agricultural Cooperatives from the Emerging Future“ (Ateena Põllumajandus Ülikool ja Põllumajandusökonomika Uurimisinstituut, Kreeka)

10:45-11:30 Prof. Maryline Filippi – „Organisatsiooni ülesehitus, ühistu põhimõtted ja rahvusvaheline konkurents, õppetund Prantsusmaalt“/“Organizational design, co-op principles and international competition, Lesson from a French Case study“ (Bordeaux Ülikool, põllumajandusökonomika, Prantsusmaa)

11:30-12:20 Lõuna

12:20-13:05 Thomas Magnusson – „Ühistute roll toiduainete tarneahelas: Rootsi ja Euroopa vaade“ (Cogeca president ja Põllumajandusühistu Lantmännen, Rootsi)

13:05-13:50 Guido Seedler – „Ühistegevuse kogemused ja väljakutsed Saksamaal“ (Deutscher Reiffeisenverband, Saksamaa)

13:50-14:10 Kohvipaus

14:10-15:10 Arutelu (Dr Constantine Iliopoulos, prof. Maryline Filippi, Thomas Magnusson, Guido Seedler – moderaator: prof. Rando Värnik)

15:10-15:30 Jaak Läänemets – „Ühistegevus teraviljasektoris“ (Põllumeeste Ühistu Kevili)

15:30-15:50 Tõnu Post – „Ühistegevus piimandussektoris“ (Saaremaa Piimaühistu)

15:50-16:30 Arutelu (Jaak Läänemets, Tõnu Post, Vahur Tõnissoo – moderaator: prof. Rando Värnik)

16:30-16:35 Lõppsõna – prof. Rando Värnik

6. Korraldatud ettevõtete külastuste loetelu ning kirjeldus

OÜ Holvandi Agro ja OÜ Tsuru Talu

a) „Ühistulise kogemuse vahendamine lihaisekasvatustes“ – 25.10.2017;

OÜ Holvandi Agro, Holvandi küla, Põlva vald, Põlva maakond, 63207; Grupijuhi nimi: Rando Värnik; Kõneleja: Aunis Rohelpuu; Osavõtjate arv: 12 osalejat.

b) „Ühistulise kogemuse vahendamine lihaisekasvatustes“ – 25.10.2017;

OÜ Tsuru Talu, Neeruti küla, Valgamaa; Grupijuhi nimi: Rando Värnik; Kõneleja: Margus Keldo; osavõtjate arv: 12 osalejat.

7. Teave sihtgruppidele infopäevade, täienduskoolituste, konverentside, ettevõtete külastuste ja õpiringide toimumise teavitamise kohta

Teavet programmi ürituste kohta on jagatud läbi mitme kanali internetis:

- a) pikk.ee veebileht;
- b) maainfo.ee veebileht ja uudiskirjad;
- c) yhistegevus.emu.ee veebileht;
- d) ühistegevuse Facebooki leht;

e) Eesti Maaülikooli veebileht.

Samuti on saadetud kutsed e-mailiga läbi järgnevate listide;

- a) ühistute kontaktid Kaie Laaneväli poolt;
- b) konsulentide kontakt pikk.ee lehelt;
- c) üritustel osalenud isikud;
- d) kutse edastamine programmi Nõukogu liikmete poolt;
- e) kutse edastamine programmi partnerite poolt (Põllumeeste Ühistu Kevili, endine Eesti Põllumeeste Keskliit, Maaelu Edendamise Sihtasutus, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit);
- f) põllumajanduse ja metsandusega tegelevad ettevõtted, PRIA kontakt, 2016.a. otsetoetuse saajad;
- g) PRIA poolt saadud tunnustatud tootjarühmade kontaktid;
- h) Eesti Maaülikooli andmebaas.

Samuti helistatakse läbi eelnevatel üritustel osalejad, et teavitada neid järgnevatest üritustest.

8. Elluviidud tegevuste tulemuslikkuse analüüs

Vastavalt kirjalikule ja suulisele tagasisidele peavad üritustel osalenud isikud ka 2017.a. teise poolaasta üritusi õnnestunuks. Jätkuvalt ollakse rahul valitud teemadega ja sellega, et on kaasatud rohkelt praktikuid. Ühistegevuse üritustel näevad osalejad positiivsena ka seda, et üritustele tulevad kokku erinevate valdkondadega tegelevad inimesed ja seeläbi tekib uut teadmist ka osalejatelt endilt ning suureneb koostöövõrgustik. 2017.a. teise poolaasta kõige populaarsem üritus osalejate osavõtu soovi poolest oli täienduskoolitus “Riskijuhtimine põllumajanduses”. Korraldatud konverentsi juures oli väga positiivne osalejate suur huvi nii Eestist kui ka välisriikidest. Programmi õpringid on andnud positiivset tulemust koostöö osas nii piimanduses, toidunisu tootjate kui ka Viljandi väikepõllumajandus tootjate vahel. Kõik 3 õpiringi soovivad jätkata kohtumisi ka 2018.a. Programmi edulooks peab ennast TÜ Muhi Liha liikmeskond, kes nende endi sõnul sai abi ja innustust just ühistegevuse teadmussiirde programmist. 2017.a. teisel poolaastal anti välja ka “Teabematerjal alustavale ühistule”, teabematerjali kirjutamisse kaasati rohkelt praktikuid ning esimene tagasiside teabematerjalile on olnud ääretult positiivne. 2017.a. külastati programmi raames ka Iirimaa piimanduse ettevõtteid, osalejate tagasiside kohaselt oli õppereis vajalik ning omandati uut teadmist. Kõik

üritused, mis olid programmi Nõukogu poolt kinnitatud, on 2017.a. korraldatud, osalejate huvi on olnud suur ja tagasiside positiivne.

9. Koostöötegevused valdkonnas tegutsevate asutuste ja organisatsioonidega

Programmi meeskond on tegutsenud samade põhimõtetega nagu esimesel poolaastal, ka 2017.a. teisel poolaastal. Lepinguga seotud partnerid on aktiivselt kaasatud läbi seminaride, e-maili ja telefoni teel peetud arutelude. Peale igat toimunud üritust, saavad ka programmi partnerid kokkuvõtte üritusel osalenute tagasisidest. Samuti olid partnerid lisaks ettevõtjatele ja arvamussliidritele aktiivselt kaasatud 2018.a. tegevuste teemade planeerimisel.

Nii nagu esimeselgi poolaastal on lektoritena jätkuvalt kaasatud ettevõtjad-praktikud, koolitajad, ühistute juhtkond ja nõukogu, valdkonna organisatsioonide ja liitude juhtkond ja nõukogu ning õppejõud. Siinemaani on selline suund andnud positiivset tulemust ja programmi meeskond ei näe põhjust, et siinkohal oleks vaja teha muudatusi.

Aruande koostajad: Rando Värnik, ühistegevuse programmi juht ja Liis Võlli, ühistegevuse programmi assistent.